

การศึกษาปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมการใช้จ่าย และระยะเวลาพำนัก
ของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

นางสาวศรีธนา ศรีรัตนะ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาเศรษฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974 - 581 - 634 - 5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018549

1172197.51

A STUDY ON THE DETERMINATION OF INTERNATIONAL TOURISTS'
EXPENDITURE PATTERN AND LENGTH OF STAY

Miss Saranya Sirattana

A Thesis submitted in Partial Fulfill of The Requirements
for The Degree of Master of Economics
Department of Economics
Graduate School
Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-581-634-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมการใช้จ่าย และระยะเวลาพำนักของ
นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

โดย นางสาวศรัณษา ศรีรัตนะ

ภาควิชา เศรษฐศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติ ลิ้มสกุล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

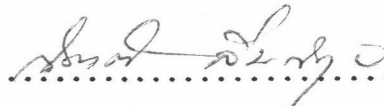
(ศาสตราจารย์ ดร.กาวร วิษุรักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

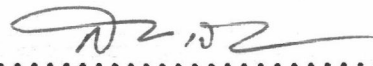
..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จutha มณีชัย)

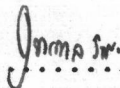
..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติ ลิ้มสกุล)

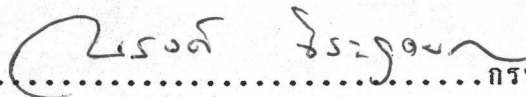
..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สามารณ เจียสกุล)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พuthกาน รัชชระ)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ณรงค์ จิระอุดมรัตน์)

พิมพ์ต้นฉบับพลัดด้วยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ศรัณยา ศรีรัตนะ : การศึกษาปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมการใช้จ่าย และระยะเวลาพำนักของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ (A STUDY ON THE DETERMINATION OF INTERNATIONAL TOURISTS' EXPENDITURE PATTERN AND LENGTH OF STAY) อ.ที่ปรึกษา : ผศ. ดร. กิตติ ลิ้มสกุล, 147 หน้า. ISBN 974-581-634-5

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย รายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวนำเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศได้สูงเป็นอันดับหนึ่งในภาคบริการ ตั้งแต่ พ.ศ. 2525 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากรายได้จากการท่องเที่ยวระหว่างประเทศเกิดขึ้นจาก ผลคูณของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน กับระยะเวลาพำนักเฉลี่ยคูณกับ จำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เข้ามาท่องเที่ยวทั้งหมด ดังนั้น หากมีตัวแปรใดตัวแปรหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงของค่าใช้จ่ายเฉลี่ย และระยะเวลาพำนักเฉลี่ย อาจจะมีผลต่อการเพิ่มขึ้น หรือลดลงของรายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไม่มากนักน้อย การศึกษานี้ต้องการหาปัจจัยที่มีผลกำหนดค่าใช้จ่ายและระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงของวันพำนักเฉลี่ย และค่าใช้จ่ายเฉลี่ย

เพื่อที่จะทำการศึกษารายละเอียดที่กำหนดพฤติกรรมการใช้จ่าย และระยะเวลาพำนักของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ การศึกษาได้ทำการทดสอบสมมุติฐานว่า รายได้ของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ เพศ อายุ สัญชาติ จุดประสงค์ที่มา อาชีพ และต้นทุนต่อหน่วยในหมวดสำคัญๆ ทั้ง 5 หมวด มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ เพียงใด และข้อมูลที่ใช้ได้จากการสุ่มข้อมูลจากฐานข้อมูลของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นจำนวน 400 ตัวอย่าง การวิเคราะห์ด้วยขบวนการถดถอยพหุ ได้ผลสรุปดังนี้

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดค่าใช้จ่ายและระยะเวลาพำนักของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการกำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวได้แก่ รายได้ของนักท่องเที่ยวในกลุ่มที่ 3 คือ นักท่องเที่ยวที่มีรายได้มากกว่า US\$ 10,000 ต่อปี สัญชาติของนักท่องเที่ยวในกลุ่มที่ 2 คือนักท่องเที่ยวจากอเมริกาเหนือ และวัตถุประสงค์ที่มา ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในทางบวก หมายความว่า ถ้าปัจจัยเหล่านี้เพิ่มขึ้นจะมีผลให้ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นด้วย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการกำหนดระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศได้แก่ สัญชาติของนักท่องเที่ยวในกลุ่มที่ 3 คือ นักท่องเที่ยวจากเอเชียและแปซิฟิก จากการศึกษาพบว่า อาชีพของนักท่องเที่ยว มี 2 กลุ่มด้วยกันมีอิทธิพลในการกำหนดระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพเป็นพนักงานเอกชนและแม่บ้าน ในส่วนปัจจัยเรื่องวัตถุประสงค์ที่มา และต้นทุนต่อหน่วยในหมวดสำคัญๆ 2 หมวดด้วยกัน ต้นทุนต่อหน่วยในหมวดค่าที่พักและต้นทุนต่อหน่วยในหมวดค่าซื้อสินค้าที่ระลึก โดยที่ปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว หมายความว่า ถ้าปัจจัยเหล่านี้เปลี่ยนแปลงไปจะมีผลทำให้ระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไปด้วย ซึ่งเมื่อได้ผลดังกล่าวแล้วเราก็สามารถนำผลของปัจจัยที่มีอิทธิพลในการกำหนดค่าใช้จ่าย และระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ต่อไป

ภาควิชา เศรษฐศาสตร์
สาขาวิชา
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

พิมพ์ต้นฉบับทดลองวิทยานิพนธ์ภายในการอบรมสี่เข็มนี่เพียงแผ่นเดียว

CODE : C160145 : MAJOR ECONOMICS.

KEY WORD : TOURIST/EXPENDITURE/LENGTH OF STAY

SARANYA SIRATTANA : A STUDY ON THE DETERMINATION OF INTERNATIONAL TOURISTS' EXPENDITURE PATTERN AND LENGTH OF STAY. THESIS ADVISOR : ASST.PROF.KITTI LIMSKUL, Ph.D. 147 pp. ISBN 974-581-634-5

Tourism industry has played an important role to Thailand's economic development. Tourism income was the first ranking of foreign currency income since 1982 until now. Tourism income calculated by the multiplication of average expenditure per person per day, length of stay and total number of tourists. Therefore, the change of average expenditure and length of stay will effect tourism income. This study will find out the factors indicating the average expenditure and length of stay of foreign tourists in order to explain the causes of the change of the average expenditure and length of stay.

The hypothesis of this research are that income from foreign tourists, sex, age, nationality, objectives of visiting, occupation and cost per unit of 5 major categories of expenditure significantly explain the behaviour of the average expenditure and length of stay of foreign tourists. 400 random samples were collected from the information base of Tourism Authority of Thailand. This research was analyzed by multiple regression.

From the study, the factors that indicate the average expenditure are annual income above US\$10,000 per year, tourists from North American and objectives of visiting. These factors positively effect the average expenditure of foreign tourists. Thus, if these factors increase, the foreign tourists' expenditure will increase.

Moreover, the factors significantly explaining the length of stay of foreign tourists being from Asia and Pacific, working in private sector or as a housewife, objectives of visiting and cost per unit of accommodation and shopping. In addition, the result from this research can be used as a guideline to promote tourism industry in the future.

ภาควิชา เศรษฐศาสตร์

สาขาวิชา -

ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิติ ๐๖๓๖ ๐๖๓๖

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ๐๖๓๖ ๐๖๓๖

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยความช่วยเหลือ แนะนำและให้คำปรึกษา เป็นอย่างดียิ่งของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พุกทกาล รัชชทร รองศาสตราจารย์ สามารถ เจ็ยสกุล และ อาจารย์ ฌรงค์ จิระอุดมรัตน์ ที่ได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ต่อการทำวิทยานิพนธ์ ด้วยดีเสมอมา และขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.จุกา มั่นสไพบูลย์ ที่ให้เกียรติเป็น ประธานการสอบวิทยานิพนธ์ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทำให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยเฉพาะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติ ลิ้มสกุล ที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาที่ช่วยให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ มาโดยตลอด ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ท้ายนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา-มารดา พี่สาว และเพื่อน ๆ ทุกคน ที่ให้กำลังใจแก่ผู้เขียนเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา หากมีข้อผิดพลาดหรือบกพร่องประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

ศรัลษา ศรีรัตนะ

พฤษภาคม 2535

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ด
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	22
1.3 สมมุติฐานการศึกษา.....	23
1.4 คำจำกัดความ.....	23
1.5 ขอบเขตของการศึกษา.....	24
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	25
2. แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	26
2.1 แนวความคิด และ ทฤษฎี.....	26
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	30
3. แนวการวิเคราะห์.....	40
3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
4. บทวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อค่าใช้จ่ายและระยะเวลาผ่านนักเฉลี่ยของ นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ.....	50
4.1 ลักษณะโดยทั่ว ๆ ไปทางเศรษฐกิจและสังคมของนักท่องเที่ยว ชาวต่างประเทศ.....	50

4.2	วิเคราะห์สมการถดถอยพหุ.....	94
5.	สรุปและข้อเสนอแนะ.....	111
5.1	บทสรุป.....	111
5.2	ข้อเสนอแนะ.....	115
	บรรณานุกรม.....	116
	ภาคผนวก ก.....	118
	ภาคผนวก ข.....	139
	ประวัติผู้เขียน.....	147

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 ตารางการเปรียบเทียบรายได้ออกจากการท่องเที่ยวกับรายได้ออกจากการส่งออกที่สำคัญของประเทศไทย ปี 2528-2532.....	3
1.2 การเปรียบเทียบจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ที่เดินทางมาประเทศไทย ในปี 2531 และ 2532.....	6
1.3 การเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศระหว่างปี 2531 และ 2532.....	11
1.4 การเปรียบเทียบจำนวนวันพักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ปี 2531 และ 2532.....	12
1.5 รายได้จากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ปี 2532.....	14
1.6 รายได้จากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ปี 2531.....	16
4.1 ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ กับความถี่ในการเดินทาง.....	51
4.2 ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ กับการจัดการเดินทาง.....	52
4.3 ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศกับเพศ.....	53
4.4 ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ กับสถานะภาพ.....	55
4.5 ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ กับวัตถุประสงค์ที่มา.....	56
4.6 ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศกับอายุ.....	58
4.7 ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ กับอาชีพ.....	59
4.8 ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ กับสถานที่พักแรม.....	60

ตารางที่

4.9	ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของนักท่องเที่ยว กับ สัญชาติ ของนักท่องเที่ยว.....	62
4.10	ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของนักท่องเที่ยว กับ วัตถุ ประสงค์ที่มา.....	63
4.11	ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของนักท่องเที่ยว กับ อายุ..	64
4.12	ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาว ต่างประเทศ กับ รายได้ของนักท่องเที่ยว.....	66
4.13	ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาว ต่างประเทศ กับ สัญชาติของนักท่องเที่ยว.....	68
4.14	ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาว ต่างประเทศ กับ วัตถุประสงค์ที่มาของนักท่องเที่ยว.....	70
4.15	ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาว ต่างประเทศ กับ เพศ.....	72
4.16	ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาว ต่างประเทศ กับ อายุของนักท่องเที่ยว.....	73
4.17	ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาว ต่างประเทศ กับ อาชีพของนักท่องเที่ยว.....	76
4.18	ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว ชาวต่างประเทศ กับ รายได้ของนักท่องเที่ยว.....	80
4.19	ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว ชาวต่างประเทศ กับ สัญชาติของนักท่องเที่ยว.....	82
4.20	ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว ชาวต่างประเทศ กับ วัตถุประสงค์ที่มา	84
4.21	ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว ชาวต่างประเทศ กับ เพศ.....	87

ตารางที่

4.22	ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว ชาวต่างประเทศ กับ อายุของนักท่องเที่ยว.....	88
4.23	ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว ชาวต่างประเทศ กับ อาชีพของนักท่องเที่ยว.....	90
4.24	ตารางแสดงผลของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวที่ได้ จากการคำนวณถดถอยของตัวแปรทั้งหมด.....	95
4.25	ตารางแสดงผลของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวที่ได้ จากการคำนวณถดถอยหลังจากตัดตัวแปรอาชีพของนักท่องเที่ยว... ..	96
4.26	ตารางแสดงผลของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อระยะเวลาพำนักของนักท่องเที่ยว ที่ได้จากการคำนวณถดถอยของตัวแปรทั้งหมด.....	98
4.27	ตารางแสดงผลของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อระยะเวลาพำนักของนักท่องเที่ยว ที่ได้จากการคำนวณถดถอยหลังจากตัดตัวแปรเพศและตัวแปรอายุ..	100

สารบัญภาพ

รูปภาพที่		หน้า
1	แสดงให้เห็นความพอใจเท่ากันของการบริโภคสินค้า x และ y	25
2	แสดงถึงความพอใจสูงสุดของผู้บริโภค ในการบริโภคสินค้า x และ y	29
3	แสดงถึงผลของการเปลี่ยนแปลงของราคาในสินค้า x	29